

PROGRAMUL EDUCAȚIE ȘI OCUPARE 2021-2027

Prioritate: P01 „Modernizarea instituțiilor pieței muncii”

Obiectiv specific: ESO4.2 „Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru ca acestea să evalueze și să anticipeze necesitățile în materie de competențe, să asigure o asistență promptă și personalizată și să sprijine corelarea cererii și a ofertei, tranzițiile și mobilitatea pe piața muncii (FSE+)”

Cod proiect: PEO/48/PEO_P1/OP4/ESO4.2/PEO_A7/309187

Titlu Proiect: Dialog social și parteneriate pentru Ocupare și Formare

A 1-Acțiuni care vizează îmbunătățirea capacității și digitalizarea organizațiilor societății civile

OSC-urile ca actori de dialog în elaborarea politicilor pieței muncii

1. Introducere

Importanța acestui articol rezidă în evidențierea rolului strategic pe care organizațiile societății civile (OSC-urile) îl au în consolidarea dialogului social și în elaborarea politicilor pieței muncii într-un mod participativ și incluziv. În contextul transformărilor profunde ale economiei globale, piața muncii devine tot mai complexă, marcată de tranziția digitală, mobilitatea internațională, îmbătrânirea populației și creșterea precarității locurilor de muncă. În fața acestor provocări, statele și instituțiile publice sunt chemate să elaboreze politici flexibile și incluzive, capabile să răspundă nevoilor diverse ale lucrătorilor și angajatorilor. Totuși, procesul de formulare a politicilor publice nu mai poate fi monopolul instituțiilor statale.

În democrațiile moderne, organizațiile societății civile (OSC-urile) au devenit actori relevanți de dialog, contribuind activ la conceperea, implementarea și monitorizarea politicilor din domeniul pieței muncii. OSC-urile, termeni care includ asociații, fundații, organizații sindicale, patronale și alte entități non-guvernamentale, reprezintă vocea colectivă a cetățenilor și o punte de legătură între comunități și factorii decizionali. Ele pot aduce o perspectivă alternativă asupra realităților sociale, bazată pe experiența directă din teren, pe cercetare aplicată și pe interacțiunea cu grupuri vulnerabile. Analiza relevă că implicarea activă a acestor organizații nu doar sporește transparența și legitimitatea procesului decizional, ci și facilitează integrarea grupurilor vulnerabile, aducând o perspectivă umană și comunitară asupra dezvoltării economice. Articolul subliniază nevoia de consolidare a parteneriatului dintre stat, sectorul privat și societatea civilă, ca premisă a unei piețe a muncii echitabile și durabile.

Prin urmare, implicarea OSC-urilor în elaborarea politicilor pieței muncii nu este doar un act de participare civică, ci o condiție esențială pentru legitimitatea și eficiența politicilor publice.

2. Contextul teoretic al dialogului social și civic

Conceptul de dialog social este consacrat în documente internaționale fundamentale, precum Convențiile Organizației Internaționale a Muncii (OIM) și Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene. În sens clasic, dialogul social se desfășoară între partenerii sociali tradiționali – guvernul, sindicatele și patronatele – în cadrul mecanismelor tripartite. Scopul acestuia este de a negocia și armoniza interesele în domenii precum ocuparea, condițiile de muncă, protecția socială și formarea profesională.

Totuși, în ultimele decenii, pe fondul diversificării actorilor socio-economici și al creșterii complexității problemelor sociale, a apărut conceptul complementar de dialog civic. Acesta extinde sfera participării la

formularea politicilor publice, incluzând și organizațiile neguvernamentale, grupurile de advocacy, rețelele civice și organizațiile comunitare.

Prin dialogul civic, OSC-urile pot influența procesul decizional prin consultări publice, participarea în consilii consultative, realizarea de studii și analize de impact, precum și prin campanii de conștientizare. În acest sens, se poate afirma că OSC-urile reprezintă un al patrulea pilon al dialogului social extins, completând logica tripartită tradițională cu o perspectivă centrată pe cetățean, incluziune socială și echitate.

3. Rolul și funcțiile OSC-urilor în elaborarea politicilor pieței muncii

Rolul OSC-urilor în domeniul pieței muncii este multiplu și interconectat, putând fi analizat prin prisma a patru funcții principale:

a) Funcția de reprezentare. OSC-urile oferă reprezentare și voce grupurilor subreprezentate: tineri fără experiență, femei, persoane cu dizabilități, lucrători informali, șomeri de lungă durată, migranți sau persoane din mediul rural.

Prin intermediul proiectelor, rețelelor și platformelor de advocacy, acestea pot aduce pe agenda publică probleme ignorate sau insuficient tratate de stat.

Astfel, ele contribuie la democratizarea procesului de formulare a politicilor și la creșterea relevanței sociale a deciziilor.

b) Funcția de expertiză și inovare. Multe OSC-uri dețin expertiză tehnică și capacitate de cercetare în domenii precum formarea profesională, economia socială sau egalitatea de șanse. Ele pot furniza date, analize și propuneri alternative bazate pe cercetări empirice și proiecte-pilot.

Această dimensiune de inovare socială le permite să testeze modele noi de integrare pe piața muncii, ulterior preluate de instituțiile publice.

c) Funcția de monitorizare și evaluare. OSC-urile joacă un rol esențial în monitorizarea implementării politicilor publice. Prin rapoarte independente, ele pot evalua eficiența programelor guvernamentale de ocupare, pot semnaliza disfuncționalități și pot propune ajustări.

Această funcție contribuie la transparență, responsabilitate și îmbunătățirea calității guvernării.

d) Funcția de facilitare a dialogului și cooperării. În fine, OSC-urile pot acționa ca intermediari între sectorul public, mediul economic și cetățeni, promovând cultura dialogului și a participării. Ele pot organiza mese rotunde, consultări publice, parteneriate și rețele tematice, contribuind la crearea unui spațiu de cooperare între actorii interesați.

4. Exemple de implicare a OSC-urilor în politicile pieței muncii

În România, participarea OSC-urilor la elaborarea politicilor pieței muncii s-a dezvoltat semnificativ după aderarea la Uniunea Europeană.

Printre inițiativele relevante se numără:

- ✓ Participarea în Consiliul Economic și Social (CES), unde reprezentanții societății civile pot emite avize consultative asupra proiectelor legislative din domeniul muncii și protecției sociale;
- ✓ Proiectele finanțate prin Fondul Social European (FSE), în cadrul cărora numeroase ONG-uri au implementat programe de formare profesională, consiliere în carieră, antreprenoriat social și incluziune pe piața muncii;
- ✓ Contribuția la elaborarea Strategiei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (2021–2027), unde organizațiile neguvernamentale au participat la consultări publice și au propus măsuri pentru tineri NEET, persoane cu dizabilități și lucrători din economia informală.

Un exemplu notabil este activitatea Fundației pentru Dezvoltarea Societății Civile (FDSC), care a promovat economia socială și a susținut crearea cadrului legislativ pentru întreprinderile sociale, instrumente de integrare pe piața muncii pentru persoane vulnerabile.

De asemenea, rețelele de ONG-uri specializate, precum Rețeaua RISE România (Rețeaua Întreprinderilor Sociale de Inserție; aceasta este o platformă națională de organizații și întreprinderi sociale de inserție care promovează economia socială și integrarea profesională a persoanelor vulnerabile), au contribuit la formularea politicilor privind economia circulară și locurile de muncă verzi.

La nivel european, OSC-urile sunt implicate în cadrul Comitetului Economic și Social European (CESE), în structuri de consultare precum Platforma europeană împotriva sărăciei și excluziunii sociale, sau în Pactul european pentru competențe, unde contribuie la formarea politicilor privind tranziția verde și digitală a pieței muncii.

5. Provocări și limite ale implicării OSC-urilor

Deși rolul OSC-urilor este tot mai recunoscut, există multiple obstacole care limitează eficiența participării lor la dialogul politic:

- Resurse financiare insuficiente. Multe organizații depind de proiecte pe termen scurt, fără finanțare constantă pentru activitățile de advocacy și analiză de politici publice.
- Capacitate instituțională redusă. Lipsa personalului specializat și a expertizei tehnice în domeniul juridic sau economic poate diminua impactul propunerilor civice.
- Formalismul consultărilor publice. Uneori, autoritățile organizează consultări doar pentru a bifa cerințele de transparență, fără a integra efectiv feedbackul primit.
- Lipsa unei culturi consolidate a dialogului social. Atât în rândul instituțiilor publice, cât și al organizațiilor, dialogul este uneori perceput ca o competiție, nu ca o cooperare.
- Inegalități de acces la procesul decizional. OSC-urile din mediul urban sau cu vizibilitate internațională au mai multe oportunități de influență decât organizațiile locale sau de nișă.

Depășirea acestor limite necesită măsuri sistemice: consolidarea mecanismelor de parteneriat public-civic, profesionalizarea sectorului ONG, dezvoltarea competențelor analitice și creșterea transparenței instituționale.

6. Perspective și direcții de dezvoltare

Într-un viitor apropiat, rolul OSC-urilor ca actori de dialog în politicile pieței muncii va deveni tot mai important.

Trei direcții majore pot fi identificate:

- Digitalizarea dialogului social. Utilizarea platformelor online pentru consultări publice, sondaje și participare civică va extinde accesul și va reduce costurile participării;
- Promovarea parteneriatelor trans-sectoriale. Colaborarea între OSC-uri, universități, sindicate și companii poate genera soluții inovatoare de formare profesională și reconversie;
- Integrarea dimensiunii verzi și incluzive. OSC-urile pot sprijini elaborarea de politici pentru locuri de muncă durabile, bazate pe economia verde și incluziune socială.

În plus, consolidarea unui cadru legislativ favorabil participării civice și asigurarea finanțării sustenabile a OSC-urilor vor determina o mai mare legitimitate și eficiență a dialogului public în domeniul pieței muncii.

7. Concluzii

OSC-urile sunt actori indispensabili ai democrației participative și ai guvernancei moderne. În domeniul pieței muncii, ele contribuie nu doar la identificarea problemelor și a nevoilor reale, ci și la co-crearea soluțiilor și la monitorizarea implementării politicilor publice.

Prin rolul lor de mediatori, inovatori și supraveghetori ai interesului public, OSC-urile asigură echilibrul între eficiență economică și echitate socială.

Pentru ca acest potențial să fie valorificat pe deplin, este necesar un dialog continuu, autentic și echilibrat între stat, mediul de afaceri și societatea civilă. Numai astfel pot fi elaborate politici ale pieței muncii care să răspundă provocărilor contemporane, (digitalizare, mobilitate, incluziune) și să promoveze un model de dezvoltare umană sustenabilă, centrat pe demnitatea și valoarea muncii.

Gabor Bogdan

Referent dezvoltare, implementare a politicilor și a măsurilor active pe piața muncii S